

УДК 338.48
UDC 338.48

ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Червякова В.В., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

THE TOURISM INDUSTRY OF UKRAINE: STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

Chervyakova V.V., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ТУРИСТИЧЕСКАЯ ОТРАСЛЬ УКРАИНЫ: СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Червякова В.В., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Шостий рік поспіль темп розвитку світової туристичної галузі перевищує темп зростання економіки в цілому, демонструючи стійкість галузі до глобальної геополітичної невизначеності та економічної нестабільності. У 2016 році внесок туристичної галузі у світову економіку склав 7,6 трлн дол. США (10,2% світового ВВП) і 292 мільйони робочих місць (1 з 10 робочих місць на планеті). У 2016 році кількість туристів сягнула 1,2 млрд осіб, що на 46 млн більше, ніж у 2015 році. Наведені дані дають підстави на очікування подальшого зростання цих показників у найближчі десятиліття [1, 2, 3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. Проблемами розвитку туристичної галузі займалися Г. Бак, Ю. Бараш, Л. Богуш, В. Данильчук, О. Кальченко, В. Кифяк, В. Цибух, І. Школа та інші. Кожен з них зробив істотний внесок в дослідження перспектив розвитку туризму в Україні, однак наша держава досі не використовує наявний туристичний потенціал повною мірою.

Цілі статті. Метою статті є виявлення актуальних проблем вітчизняної туристичної галузі та визначення пріоритетних напрямів підвищення туристичної привабливості України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У 2017 році індустрія подорожей та туризму продовжує змінювати життя мільйонів людей, стимулюючи економічне зростання, створюючи робочі місця, зменшуючи бідність та підвищуючи рівень толерантності в суспільстві. Враховуючи прогнози щодо зростання кількості міжнародних туристів до 1,8 млрд осіб у 2030 році, галузь може відіграти ключову роль у створенні можливостей для працевлаштування, стати засобом захисту та відновлення біологічної різноманітності нашої планети, сприяти встановленню культурних зв'язків між країнами і народами. Дослідження показують, що для обслуговування 30 нових туристів створюється одне нове робоче місце. Крім того, вже сьогодні в туристичній галузі вдвічі більше жінок-роботодавців, ніж в інших секторах економіки. Туризм забезпечує 30% світового експорту послуг і є найбільшою категорією експорту у багатьох країнах, що розвиваються, а також генератором зайнятості. За умов належної підтримки з боку держави туристична галузь може бути драйвером економічного зростання, враховуючи відносно низькі бар'єри, необхідні для надання послуг та започаткування бізнесу, пов'язаного з туризмом [4,5].

Сфера туризму пов'язана з діяльністю більш ніж 50 галузей економіки. Отже, її розвиток сприяє підвищенню рівня зайнятості, диверсифікації національної економіки, збереженню і розвитку культурного потенціалу, збереженню екологічно безпечного навколишнього природного середовища, а також підвищує рівень інноваційності національної економіки, сприяє гармонізації відносин між різними країнами і народами. Крім того, туризм є одним із засобів реалізації зовнішньої політики держави.

Україна розташована у центрі Європи та має всі умови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, проте суттєво відстає від провідних держав світу за рівнем розвитку туристичної інфраструктури та якості туристичних послуг.

Функціонування туристичної галузі України в останні роки характеризується рядом негативних тенденцій, зокрема скороченням практично удвічі туристичних потоків іноземних туристів в Україну, деградацією ринку внутрішнього туризму, значним скороченням питомої ваги

туризму у ВВП країни та в регіональному валовому продукті, в тому числі доходів від туристичних послуг та послуг готелів, туристичного збору, валютних надходжень від експорту туристичних та готельних послуг, інвестицій в туристичну інфраструктуру, робочих місць.

Фінансово-економічна криза, що загострилася останніми роками, події, пов'язані з анексією Автономної Республіки Крим та проведенням антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей, призвели до зменшення в'їзного туристичного потоку, негативно вплинули на структуру туризму та реалізацію туристичних можливостей країни на внутрішньому і зовнішньому туристичному ринку. Фактично вдвічі зменшилася кількість іноземних туристів. Україна втрачає популярність як туристичний напрям, оскільки у потенційних туристів складається враження, що країна перебуває в стані повномасштабної війни і сприймається як «гаряча точка».

За даними Державної служби статистики України, у 2016 році до України в'їхали 13,3 млн туристів, що на 46% менше, ніж у 2013 році. Водночас кількість громадян України, що подорожують за кордон, протягом багатьох років має стійку тенденцію до зростання. Так, протягом 2016 року здійснили подорожі за кордон 24,7 млн українських туристів, що на 44% більше, ніж у 2010 році (рис. 1) [6].

Рисунок 1 – Кількість відвідувань України іноземними туристами та виїздів громадян України за кордон

Найбільша кількість іноземних громадян, що відвідали Україну, прибули з сусідніх країн, зокрема з Молдови (32,22%), Білорусі (13,67%), Росії (11,05%), Угорщини (9,52%), Польщі (8,96%) (табл. 1). Причому більшість іноземних громадян (97%) прибули в Україну з приватною метою. Частка іноземців, що прибули в Україну в 2016 році з туристичною метою, склала всього 1,3%. Найбільше туристів прибуло з Білорусі (48,8%), Росії (25,7%), Туреччини (7,1%), Ізраїлю (6,2%) та США (3,3%) [6].

Таблиця 1 – Структура відвідувань України іноземними громадянами у 2016 році

№	Країна	Всього	Мета поїздки						
			служба, ділова, дипломатична	туризм	приватна	навчання	працевлаштування	імміграція (постійне місце проживання)	культурний та спортивний обмін, релігійна, інша
1	Молдова	4296409	4910	190	4289184	–	2	209	1914
2	Білорусь	1822261	4680	84361	1726744	–	–	88	6388
3	Росія	1473633	3622	44497	1399527	–	–	558	25429
4	Угорщина	1269653	133	3	1184730	–	–	–	84787
5	Польща	1195163	96	132	1194097	1	–	582	255
6	Румунія	774585	58	35	742710	–	–	4	31778

Продовження табл. 1

7	Словаччина	410508	13	5	410064	–	–	3	423
8	Ізраїль	216638	143	10752	200054	–	–	65	5624
9	Туреччина	199618	11188	12192	175939	9	2	240	48
10	Німеччина	171118	299	2978	166169	267	–	118	1287
11	Гаджикістан	163881	4	4	163286	–	–	1	586
12	США	138006	11	5701	132012	1	–	5	276
13	Узбекистан	135355	186	7	134173	–	–	4	985
14	Азербайджан	105606	37	41	104059	–	–	140	1329
15	Італія	77787	121	1280	74032	1636	–	10	708
16	Велика Британія	70296	12	2345	67805	–	–	2	132
17	Франція	54152	7	1135	52871	–	–	7	132
18	Литва	52187	1110	1273	49456	1	1	262	84
19	Чехія	49002	8	167	47643	–	–	4	1180
20	Грузія	48432	2355	45	45826	–	–	191	15
21	Інші країни	608806	4404	5705	593321	172	21	652	4531
	Всього	13333096	33397	172848	12953702	2087	26	3145	167891

У 2016 році суб'єкти туристичної діяльності України надали послуги понад 2,5 млн осіб, що на 26,2% менше, ніж у 2013 році (рис. 2). При цьому частка іноземних туристів склала всього 1,4% від загального туристичного потоку України. Для переважної більшості туристів (85%) основною метою подорожі була організація дозвілля та відпочинку. При цьому лише близько 2% іноземців, що прибули в Україну з туристичною метою, скористались послугами вітчизняних суб'єктів туристичної діяльності [6,7].

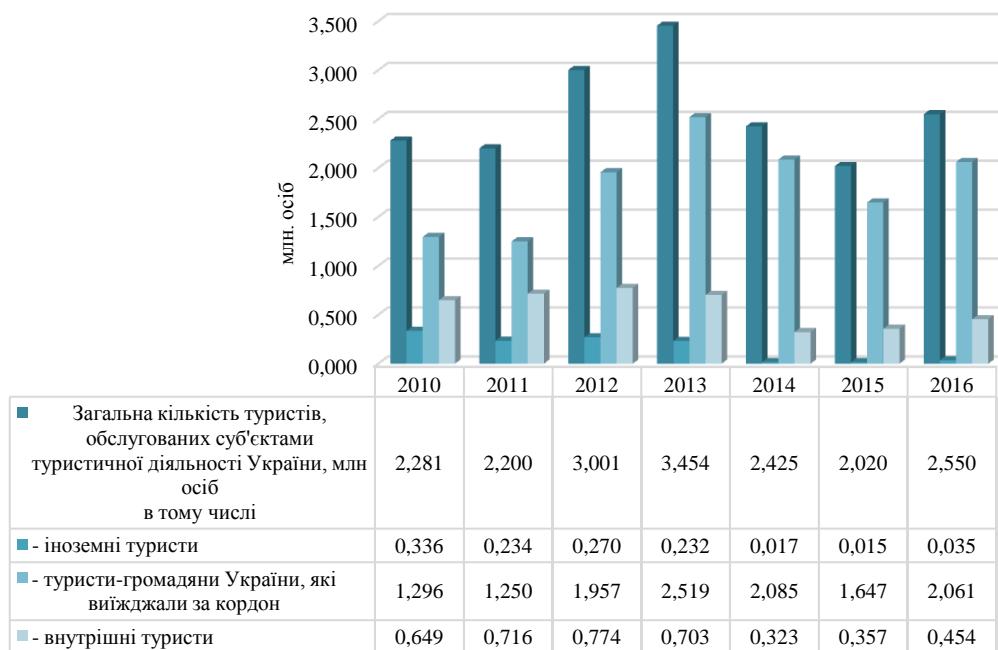

Рисунок 2 – Динаміка туристичних потоків України за 2010-2016 рр.

Така ситуація свідчить про втрату інтересу до України з боку іноземних туристів, зумовлену нехтуванням міжнародним досвідом розвитку туризму, відсутністю послідовної державної політики в галузі, неефективністю діяльності центральних органів виконавчої влади у сфері туризму, відсутністю належних умов для розвитку в'їзного і внутрішнього туризму, незадовільним станом транспортної інфраструктури, відсутністю податкового і фінансового стимулювання державою експорту туристичних послуг, а також незадовільною роботою з формування та зміцнення

туристичного іміджу України і просування національного туристичного продукту на міжнародному та внутрішньому ринках.

Мережа суб'єктів туристичної діяльності України – юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у 2016 році становила 3506 одиниць, що на 324 одиниці більше, ніж у 2015 році [6]. У структурі мережі за типами суб'єктів туристичної діяльності найбільш численною категорією є турагенти – 80% від загальної кількості суб'єктів (табл. 2).

Таблиця 2 – Загальна характеристика суб'єктів туристичної діяльності України

	2015				2016			
	Усього	в тому числі			Усього	в тому числі		
		туроператори	турагенти	суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність		туроператори	турагенти	суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність
Юридичні особи								
Кількість суб'єктів туристичної діяльності, од.	1785	500	1228	57	1838	552	1222	64
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	8086	4131	3799	156	8545	4926	3448	171
з них мають вищу або середню спеціальну освіту в галузі туризму	3735	1806	1862	67	3723	2064	1602	57
жінки	5835	2915	2824	96	6219	3483	2646	90
особи до 30 років	2517	1462	1027	28	2442	1583	829	30
Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизного податку й аналогічних обов'язкових платежів), тис. грн	4797732	4233712,6	549791,8	14227,2	11522520	10983160,1	518372	20988,3
у тому числі від екскурсійної діяльності	43214,2	26337,3	2662,2	14214,7	39939,5	14682,8	4268,4	20988,3
Фізичні особи-підприємці								
Кількість суб'єктів туристичної діяльності, од.	1397	x	1319	78	1668	x	1581	87
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	1502	x	1438	64	1867	x	1776	91
з них мають вищу або середню спеціальну освіту в галузі туризму	694	x	661	33	763	x	732	31
Середня кількість позаштатних працівників (працюючі за договорами та зовнішні сумісники), осіб	38	x	34	4	70	x	65	5
Кількість неоплачуваних працівників (власники, засновники підприємства та члени їх сімей), осіб	668	x	632	36	856	x	806	50
Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизного податку й аналогічних обов'язкових платежів), тис. грн	217617,6	x	210957,4	6660,2	413161,3	x	402640,6	10520,7

Сукупний дохід суб'єктів туристичної діяльності у 2016 році збільшився на 138% порівняно з попереднім роком. Причому дохід туроператорів зріс на 159,4%, суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність – на 50,9%, а турагентів – на 21,1% (рис. 3). При цьому частка юридичних осіб у сукупному доході від надання туристичних послуг в 2016 році склала 96,5%, а фізичних осіб-підприємців – 3,5%.

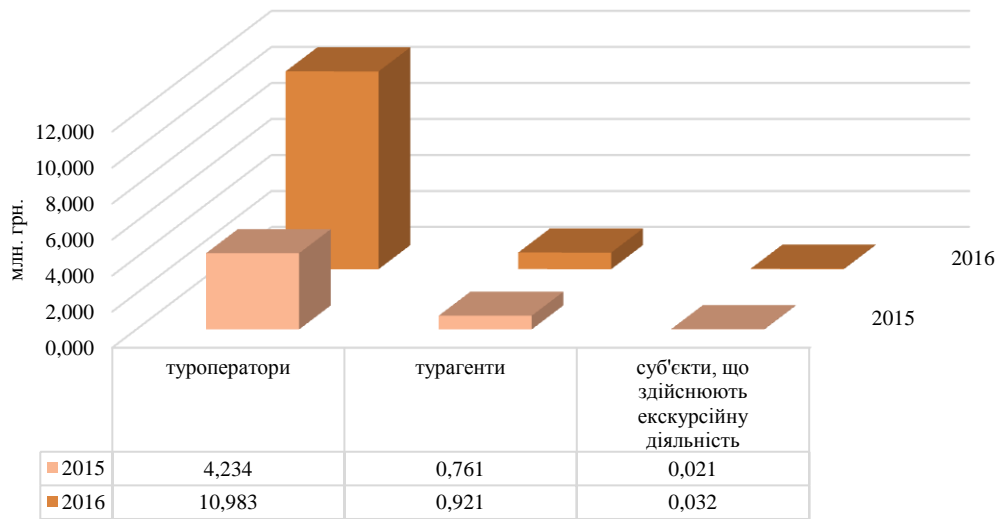

Рисунок 3 – Дохід від надання туристичних послуг

Незважаючи на оптимістичні фінансові результати вітчизняних суб'єктів туристичної діяльності, частка туристичної галузі у ВВП України складає всього 1,4%, а кількість робочих місць в сфері туризму – 1,2% від їх загальної кількості, що значно менше середніх світових показників [4,5]. Таким чином, туристична галузь України має значний потенціал розвитку, який залишається нереалізованим через низьку туристичну привабливість країни.

Відповідно до доповіді Всесвітнього економічного форуму, Україна посідає 88 місце серед 136 країн світу у рейтингу туристичної конкурентоспроможності (Travel & Tourism Competitiveness Index 2017) [1]. Всесвітній економічний форум оцінює туристичну конкурентоспроможність України за 90 факторами, згрупованими за 14 групами, наступним чином: бізнес середовище (124 місце), безпека і захист (127 місце), здоров'я та гігієна (8 місце), людські ресурси та ринок праці (41 місце), розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (81 місце), пріоритетність подорожей та туризму (90 місце), міжнародна відкритість (78 місце), цінова конкурентоспроможність (45 місце), стан навколишнього середовища (97 місце), інфраструктура повітряного транспорту (79 місце), наземна та портова інфраструктура (81 місце), інфраструктура туристичного сервісу (71 місце), природні ресурси (115 місце), культурні ресурси та ділові поїздки (51 місце).

До сильних позицій туристичної конкурентоспроможності України Всесвітній економічний форум відносить час, необхідний для оформлення дозволів на будівництво (9 місце), час для заснування бізнесу (22 місце), вартість заснування бізнесу (11 місце), кількість лікарняних ліжок (4 місце), захворюваність малярією (1 місце), простота пошуку кваліфікованих співробітників (38 місце), зарплата і продуктивність праці (42 місце), використання Інтернету для операцій «бізнес-споживач» (35 місце), кількість абонентів мобільного зв'язку (26 місце), покриття мобільної мережі (36 місце), державні витрати на підтримку туризму (36 місце), повнота статистичних даних в сфері туризму (18 місце), рівень цін в готелях (29 місце), паритет купівельної спроможності (2 місце), інтенсивність риболовлі в прибережному шельфі (28 місце), кількість діючих авіакомпаній (37 місце), якість залізничної інфраструктури (34 місце), розгалуженість залізниці (24 місце), кількість банкоматів (21 місце), кількість культурних об'єктів всесвітньої спадщини (36 місце), кількість спортивних стадіонів (25 місце).

Найбільш проблемними факторами туристичної конкурентоспроможності України є права власності (129 місце), вплив регулювання іноземних інвестицій на бізнес (128 місце), ефективність правової бази у вирішенні спорів (119 місце), ефективність правової бази в складних правовідносинах (125 місце), витрати на оформлення дозволів на будівництво (129 місце), ступінь домінування ринку (98 місце), вплив оподаткування на мотивацію до роботи (122 місце), вплив оподаткування на мотивацію до інвестування (131 місце), загальне податкове навантаження (114 місце), витрати бізнесу на захист від злочинів та насильства (114 місце), надійність служби поліції (102 місце), витрати бізнесу на захист від тероризму (126 місце), кількість випадків тероризму (126 місце), поширеність ВІЛ/СНІДУ (111 місце), використання інформаційно-комунікаційних технологій для операцій «бізнес-бізнес» (104 місце), кількість абонентів мобільного інтернету (128 місце), пріоритетність туризму для держави (122 місце), ефективність маркетингу та брендингу для залучення туристів (103

місце), своєчасність статистичних даних в сфері туризму (104 місце), візові вимоги (105 місце), відкритість двосторонніх угод про повітряне сполучення (111 місце), податки на квитки та збори в аеропорту (99 місце), жорсткість екологічних норм (110 місце), виконання екологічних норм (116 місце), сталість розвитку туристичної галузі (108 місце), якість інфраструктури повітряного транспорту (102 місце), кількість аеропортів (117 місце), якість доріг (132 місце), кількість готельних номерів (103 місце), якість туристичної інфраструктури (107 місце), площа заповідних територій (121 місце), привабливість природних активів (105 місце).

Загострення кризових явищ у вітчизняній туристичній сфері свідчить про необхідність удосконалення державної політики у зазначеній сфері, пріоритетів і принципів її реалізації, повноважень і компетенції суб'єктів туристичної діяльності, впровадження ефективних організаційно-правових, економічних, інформаційних механізмів розвитку туристичної сфери як високорентабельної галузі національної економіки.

Незважаючи на ресурсну забезпеченість та безмежні потенційні туристичні можливості, Україна на даний час не має можливості конкурувати з розвинутими туристичними державами. Для раціонального і ефективного використання туристичних, природних, лікувальних та рекреаційних ресурсів країни необхідно сформувати туристично-рекреаційний простір шляхом створення та забезпечення функціонування зон розвитку туризму та курортів; розробити, впровадити та запропонувати споживачеві конкурентоспроможний національний туристичний продукт.

Єдиний шлях розв'язання системних проблем у туристичній сфері – це стратегічно орієнтована державна політика, основним завданням якої є визначення туризму як одного з основних пріоритетів держави, впровадження економіко-правових механізмів успішного ведення туристичного бізнесу, інвестиційних механізмів розвитку туристичної інфраструктури, інформаційно-маркетингових заходів з формування туристичного іміджу України [8].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. До основних напрямів підвищення туристичної привабливості України можна віднести:

- ✓ забезпечення координуючої ролі держави в реалізації національної туристичної політики із застосуванням принципів державно-приватного партнерства, організації наукових досліджень, розвитку людського потенціалу;
- ✓ удосконалення законодавства з питань регулювання суспільних відносин у туристичній сфері;
- ✓ удосконалення на постійній основі бізнес-клімату та розвиток добросовісної конкуренції;
- ✓ посилення захисту прав власності шляхом реформування законодавства, правоохоронних органів та судової системи;
- ✓ забезпечення виконання законів щодо боротьби з корупцією, лібералізація та ефективне регулювання провадження підприємницької діяльності у туристичній сфері;
- ✓ забезпечення стабільності законодавства у сфері оподаткування підприємницької діяльності;
- ✓ зниження податкового навантаження на бізнес, яке нині сягає майже 52%;
- ✓ забезпечення безпеки і громадського порядку, попередження випадків тероризму;
- ✓ профілактика поширення ВІЛ-інфекції та інших інфекційних захворювань;
- ✓ активізація використання інформаційно-комунікаційних технологій в бізнесі та сфері державного управління;
- ✓ підвищення якості мобільного зв'язку та впровадження швидкісних стандартів передачі даних 4G та 5G;
- ✓ стимулювання розвитку авіаційної галузі шляхом залучення міжнародних авіакомпаній-лоукостерів, підвищення конкуренції на ринку авіаційних перевезень та зниження їх вартості;
- ✓ розбудова і модернізація інфраструктури повітряного транспорту, зокрема авіапортів;
- ✓ будівництво нових автомобільних шляхів та реконструкція існуючих з метою приведення їх до відповідності вітчизняним і міжнародним стандартам;
- ✓ візова лібералізація та спрощення візових процедур для туристів із країн, що є цільовими ринками для України;
- ✓ стимулювання капіталовкладень в будівництво нових готелів та реконструкцію діючих з метою приведення їх до відповідності вітчизняним і міжнародним стандартам;
- ✓ збільшення площ заповідних територій та забезпечення їх ефективного захисту;
- ✓ забезпечення дотримання норм екологічного законодавства;
- ✓ забезпечення безпеки туристів та захист їх законних прав та інтересів, що сприятиме підвищенню якості наданих туристичних послуг;
- ✓ імплементація законодавства ЄС у туристичній галузі, що забезпечить вдосконалення вітчизняного законодавства з урахуванням досвіду провідних туристичних країн;
- ✓ забезпечення комплексного розвитку територій, зокрема створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури всіх регіонів України;
- ✓ забезпечення доступності об'єктів туристичної інфраструктури для осіб з особливими потребами та інших маломобільних груп населення;
- ✓ забезпечення збалансованого використання природних лікувальних та рекреаційних ресурсів, збереження здатності природних комплексів до самовідтворення;
- ✓ удосконалення системи професійної підготовки фахівців туристичної галузі та інших сфер діяльності, пов'язаних із туризмом;
- ✓ забезпечення наукового супроводження та досліджень у туристичній галузі, запровадження прогресивних інноваційних розробок;

- ✓ формування позитивного іміджу України як привабливої для туризму країни, що сприятиме збільшенню туристичних потоків;
 - ✓ формування та реалізація конкурентоспроможних національного та регіонального туристичних продуктів, що сприятиме зростанню попиту на туристичні послуги.
- Подолання негативних тенденцій та створення сприятливих умов для розвитку туристичної галузі повинні стати пріоритетними напрямками прискорення економічного та соціального зростання України.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017. Paving the way for a more sustainable and inclusive future. World Economic Forum. Geneva. 2017.
2. World Tourism Organization (2017), UNWTO Tourism Highlights: 2017 Edition, UNWTO, Madrid.
3. World Tourism Organization (2017), UNWTO Annual Report 2016, UNWTO, Madrid.
4. World Travel & Tourism Council: Travel & Tourism Economic Impact 2017 Ukraine - March 2017.
5. World Travel & Tourism Council: Environmental, Social, & Governance Reporting in Travel & Tourism - September 2017.
6. Туристична діяльність в Україні у 2016 році. Статистичний бюлетень. Державна служба статистики України. Київ. 2017. 76 с.
7. Колективні засоби розміщування в Україні у 2016 році. Статистичний бюлетень. Державна служба статистики України. Київ. 2017. 200 с.
8. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року № 168-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>.

REFERENCES

1. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017. Paving the way for a more sustainable and inclusive future. World Economic Forum. Geneva. 2017.
2. World Tourism Organization (2017), UNWTO Tourism Highlights: 2017 Edition, UNWTO, Madrid.
3. World Tourism Organization (2017), UNWTO Annual Report 2016, UNWTO, Madrid.
4. World Travel & Tourism Council: Travel & Tourism Economic Impact 2017 Ukraine - March 2017.
5. World Travel & Tourism Council: Environmental, Social, & Governance Reporting in Travel & Tourism - September 2017.
6. Turystychna diialnist v Ukraini u 2016 rotsi. Statystychnyi biuletyn. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Kyiv. 2017. 76 s.
7. Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia v Ukraini u 2016 rotsi. Statystychnyi biuletyn. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Kyiv. 2017. 200 s.
8. Stratehiia rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 bereznia 2017 roku # 168-r. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80>.

РЕФЕРАТ

Червякова В.В. Туристична галузь України: стан, проблеми і перспективи розвитку / В.В. Червякова // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2018. – Вип. 6.

Стаття присвячена виявленню актуальних проблем вітчизняної туристичної галузі та визначення пріоритетних напрямів підвищення туристичної привабливості України.

Об'єкт дослідження – туристична галузь України.

Мета роботи – виявлення актуальних проблем вітчизняної туристичної галузі та визначення пріоритетних напрямів підвищення туристичної привабливості України.

Методи дослідження – узагальнення, абстрагування, аналіз, синтез, графічні.

Досліджено динаміку і структуру туристичних потоків України за 2010-2016 рр. Проаналізовано структуру туристичного ринку України та фінансові результати суб'єктів туристичної діяльності України. Визначено, що сукупний дохід суб'єктів туристичної діяльності у 2016 році збільшився на 138% порівняно з попереднім роком. Встановлено, що частка туристичної галузі у ВВП України складає всього 1,4%, а кількість робочих місць в сфері туризму – 1,2% від їх загальної кількості, що значно менше середніх світових показників. Зроблено висновок, що туристична галузь України має значний потенціал розвитку, який залишається нереалізованим через низьку туристичну привабливість країни. Визначено сильні позиції та проблемні фактори туристичної конкурентоспроможності України. Запропоновано основні напрями підвищення туристичної привабливості України. Подолання негативних тенденцій та створення сприятливих умов для розвитку туристичної галузі повинні стати пріоритетними напрямками прискорення економічного та соціального зростання України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ТУРИЗМ, ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ, ТУРИСТИЧНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ТУРИСТИЧНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, ТУРОПЕРАТОР, ТУРАГЕНТ.

ABSTRACT

Chervyakova V.V. The tourism industry of Ukraine: state, problems and prospects of development. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2018. Vol. 6.

The article is devoted to identification of actual problems of domestic tourism industry and determination of priority directions of tourism attractiveness increase of Ukraine.

Object of study - the tourism industry of Ukraine.

Purpose - identification of actual problems of domestic tourism industry and determination of priority directions of tourism attractiveness increase of Ukraine.

Methods of research - generalization, abstraction, analysis, synthesis, graphic.

The dynamics and structure of tourist flows of Ukraine in 2010-2016 were explored. The structure of the tourism market of Ukraine and financial results of tourism activity subjects of Ukraine were analyzed. There was determined that the total income of tourism activity subjects in 2016 increased by 138% compared to the previous year. There was established that the share of the tourist industry in Ukraine's GDP is only 1.4%, and the number of jobs in the tourism sector - 1.2% of their total, which are significantly lower than average throughout the world. It is concluded that the tourism industry of Ukraine has a significant potential for development, which remains unrealized due to the country's low tourism attractiveness. Strong positions and problem factors of the tourism competitiveness of Ukraine were determined. The main directions of tourism attractiveness increase of Ukraine were offered. Overcoming of the negative trends and creating favorable conditions for the tourism industry development should become priority areas for accelerating of the economic and social growth of Ukraine.

KEYWORDS: TOURISM, TOURISM INDUSTRY, TOURISM ATTRACTIVENESS, TOURISM COMPETITIVENESS, TOUR OPERATOR, TRAVEL AGENT.

РЕФЕРАТ

Червякова В.В. Туристическая отрасль Украины: состояние, проблемы и перспективы развития / В.В. Червякова // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2018. – Вып. 6.

Статья посвящена выявлению актуальных проблем отечественной туристической отрасли и определению приоритетных направлений повышения туристической привлекательности Украины.

Объект исследования - туристическая отрасль Украины.

Цель работы - выявление актуальных проблем отечественной туристической отрасли и определение приоритетных направлений повышения туристической привлекательности Украины.

Методы исследования - обобщение, абстрагирование, анализ, синтез, графические.

Исследована динамика и структура туристических потоков Украины в 2010-2016 гг. Проанализирована структура туристического рынка Украины и финансовые результаты субъектов туристической деятельности Украины. Определено, что совокупный доход субъектов туристической деятельности в 2016 году увеличился на 138% по сравнению с предыдущим годом. Установлено, что доля туристической отрасли в ВВП Украины составляет всего 1,4%, а количество рабочих мест в сфере туризма - 1,2% от их общего количества, что значительно меньше средних мировых показателей. Сделан вывод, что туристическая отрасль Украины имеет значительный потенциал развития, который остается нереализованным из-за низкой туристической привлекательности страны. Определены сильные позиции и проблемные факторы туристической конкурентоспособности Украины. Предложены основные направления повышения туристической привлекательности Украины. Преодоление негативных тенденций и создание благоприятных условий для развития туристической отрасли должны стать приоритетными направлениями ускорения экономического и социального роста Украины.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ТУРИЗМ, ТУРИСТИЧЕСКАЯ ОТРАСЛЬ, ТУРИСТИЧЕСКАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ, ТУРИСТИЧЕСКАЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ, ТУРОПЕРАТОР, ТУРАГЕНТ.

АВТОРИ:

Червякова Валентина Володимирівна, Національний транспортний університет, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, e-mail: ChervyakovaV@bigmir.net, тел.: +380679571074, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313.

AUTHOR:

Chervyakova Valentina V., National Transport University, Ph.D., associate professor, department of Economics, e-mail: ChervyakovaV@bigmir.net, tel.: +380679571074, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 313.

АВТОРЫ:

Червякова Валентина Владимировна, Национальный транспортный университет, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики, e-mail: ChervyakovaV@bigmir.net, тел.: +380679571074, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Воркут Т.А., доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри транспортного права та логістики Національного транспортного університету, м. Київ, Україна.

Бондаренко С.В., доктор економічних наук, професор, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, Київ, Україна.

REVIEWER:

Vorkut T.A., Ph.D., Engineering (Dr.), professor, head, department of Logistics and Transport Law, National Transport University, Kyiv, Ukraine.

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, President of Ukrainian Academy of Investment in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.